

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 1 z 7 Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Data aktualizacji: 27.10.2014r. WARMIŃSKO-MAZURSKI
Podpis: <i>Janusz Dzisko</i> WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY lek./wet. epidemiologii i higieny		

I. Gorączka krwotoczna Ebola (EVD):

1.1. Czynniki etiologiczne:

- wirus należący do rodziny *Filoviridae*.

1.2. Rezerwuary:

- nieznanymi, prawdopodobnie nietoperze żywiące się owocami.

1.3. Źródło zakażenia:

- chory człowiek lub zwierzę.

1.4. Drogi szerzenia:

- droga kontaktowa - bezpośredni kontakt z krwią, płynami ustrojowymi, wydzielinami, wydalaminami, tkankami i organami żywego lub zmarłego zakażonego/chorego człowieka lub zwierząt (w szczególności są to – opieka nad chorym pacjentem, dotykanie ciał zmarłych z powodu EVD, prace związane z dekontaminacją rzeczy, materiałów, narzędzi, sprzętu skażonego płynami ustrojowymi zawierającymi aktywny wirus Ebola);
- droga kropelkowa – nie można wykluczyć zakażenia podczas kontaktu (twarzą w twarz, odległość około 1m.) z chorym;
- droga seksualna - zakażeni mogą być mężczyźni podczas kontaktów seksualnych w okresie 7 tygodni po ich wyleczeniu;

1.5. Wrota zakażenia:

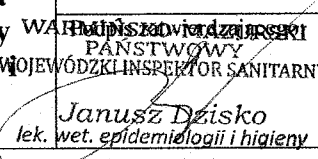
- śluzówka;
- uszkodzona skóra.

1.6. Okres wylegania:

- 2-21 dni

1.7. Pacjent objęty dochodzeniem (PUI- Person Under Investigation) - każda osoba spełniająca poniższe kryteria:

Kryteria kliniczne - gorączka powyżej 38,5°C oraz jeden z dodatkowych objawów: ból głowy, ból mięśni, wymioty, biegunka, ból brzucha lub nie mające innych przyczyn krwawienia

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 2 z 7
		Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoko zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Wzrostowiadzinspekt PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY Janusz Dzisko lek. wet. epidemiologii i higieny

Kryteria epidemiologiczne - w ciągu 21 dni przed pojawieniem się objawów narażenie na przynajmniej jeden z poniższych czynników:

- kontakt z krwią, płynami ustrojowymi lub zwłokami chorego lub podejrzanego o chorobę EVD,
- pobyt lub podróż na terenach objętych ogniskiem EVD,
- bezpośredni kontakt i dotykanie nietoperzy, gryzoni, ssaków naczelnych lub innych zwłok na terenach występowania choroby,

Przypadek prawdopodobny - osoba objęta dochodzeniem (PUI), która miała kontakt z pacjentem chorym na EVD zarówno przy wysokim lub niskim ryzyku narażenia;

Przypadek potwierdzony – osoba, u której potwierdzono laboratoryjne zakażenie wirusem Ebola;

Kontakty z osobą chorą na EVD

1. ***narażenia wysokiego ryzyka obejmują:***

- przezskórne (np. ukłucie igłą) lub poprzez błony śluzowe narażenie na płyny ustrojowe pacjenta chorego na EVD.
- bezpośrednia opieka lub ekspozycja na płyny ustrojowe pacjenta chorego na EVD, bez stosowania odpowiednich środków ochrony osobistej (*ang. personal protective equipment – PPE*),
- personel laboratoryjny pracujący z płynami ustrojowymi pacjenta chorego na EVD bez stosowania odpowiednich środków ochrony osobistej (PPE) lub bez przestrzegania odpowiednich wymogów bezpieczeństwa biologicznego,
- uczestniczenie w obrzędach pogrzebowych obejmujących bezpośredni kontakt ze zwłokami ludzkimi na obszarze, gdzie występują zachorowania na EVD, stosowania odpowiednich środków ochrony osobistej (PPE).

2. ***narażenia niskiego ryzyka obejmują:***

- przebywanie w gospodarstwie domowym lub inny **przypadkowy kontakt z pacjentem chorym na EVD:**
- opieka nad pacjentem lub inny **przypadkowy kontakt** nie obejmujący narażeń wysokiego ryzyka, z pacjentem chorym na EVD w placówce ochrony zdrowia w krajach, gdzie stwierdzono zachorowania na EVD1.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 3 z 7 Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoco zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Wzrosty i zatwierdzenie: PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY <i>Janusz Dzisko</i> lek. wet. epidemiologii i higieny		

Przypadkowy kontakt definiowany jest jako:

- a. przebywanie w odległości średnio 1 metra lub w innym pomieszczeniu lub placówce opieki zdrowotnej przez dłuższy czas (np. personel medyczny, członkowie rodziny) bez stosowania odpowiednich środków ochrony osobistej (PPE);
- b. obecność przez krótki czas w bliskim kontakcie (np. uścisk ręki) z osobą zakażoną EVD bez stosowania odpowiednich środków ochrony osobistej (PPE);
- c. definicja przypadkowego kontaktu nie obejmuje krótkich kontaktów, takich jak przechodzenia obok pacjenta chorego na EVD lub poruszanie się po szpitalu.

3. narażenia o nieustalonym ryzyku obejmują:

Każda osoba przebywająca w ciągu ostatnich 21 dni w kraju, w którym stwierdzono zachorowania na EVD, u której nie stwierdzono zarówno narażenia o niskim ani wysokim ryzyku.

Tok postępowania PIS w przypadku podejrzenia/stwierdzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoco zakaźne:

I. Zgłoszeń zachorowań i podejrzeń zachorowań ww. do PSSE dokonuje:

- lekarz (I-go kontaktu, podstawowej opieki zdrowotnej, pogotowia ratunkowego, Izby Przyjęć, Szpital) który podejrzewa lub rozpoznaje chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoco zakaźną lub zgon z powodu choroby szczególnie niebezpiecznej i wysoco zakaźnej zobowiązany jest w trybie alarmowym powiadomić o tym fakcie właściwą dla miejsca rozpoznania powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną, a następnie potwierdza zgłoszenie na odpowiednim formularzu zgłoszenia choroby zakaźnej (*formularz ZLK-1* - zgłoszenie podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej) lub zgonu (*formularz ZLK-5* - zgłoszenie podejrzenia lub rozpoznania zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej);
- kierownik laboratorium wykonującego badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych wywołujących zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoco zakaźne ma obowiązek natychmiast po uzyskaniu wyniku, powiadomić o tym lekarza, który przysłał materiał oraz w trybie alarmowym – właściwą PSSE. (*formularz ZLB-1* – zgłoszenie dodatniego wyniku badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych). Przedmiotem powiadamiania muszą być również wyniki ujemne;

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 4 z 7
		Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		WARMIŃSKO-MAZURSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY <i>Janusz Dzisko</i> lek. wet. epidemiologii i higieny

- kierujący środkiem transportu drogowego, pilot wycieczki lub przewodnik turystyczny - są obowiązani do niezwłocznego zgłoszenia faktu powzięcia podejrzenia zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną, dostępnymi środkami łączności, a jeżeli podejrzenie zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną lub zgonu z powodu takiej choroby powzięto po przekroczeniu granicy państwowej – państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu dla miejsca powzięcia podejrzenia zachorowania na taką chorobę lub zgonu z jej powodu;
- oraz inne osoby w przypadku podejrzenia wystąpienia niebezpiecznej choroby zakaźnej.

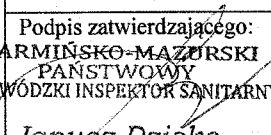
II. PPIS po otrzymaniu informacji o podejrzeniu zachorowania na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoce zakaźną:

1. Powiadamia w trybie alarmowym telefonicznie:

- Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego tel. 89 527 55 80, kom. 603 131 846.
- lub pracownika WSSE dyżurującego pod tel. kom. 609 541 036.
- Kierownika Oddziału Epidemiologii WSSE w Olsztynie tel. 89 524 83 55; kom. 881 005 056.
- Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego tel.....
- Starostę Powiatu tel.....
- Policję tel.....
- Państwową Straż Pożarną.....
- PIS MSW tel. 539-82-81 539-82-71, kom. 601861786.

2. Zarządza niezwłoczne wdrożenie akcji p/epidemicznej, przeprowadzenie

- dochodzenia epidemiologicznego załącznik Nr 3 Procedury P-01, w tym ustalenie:
- liczby zakażonych lub podejrzanych o zakażenie, chorych lub podejrzanych o chorobę zakaźną;
  - osób, które mogły mieć styczność z osobami zakażonymi, chorymi i podejrzanych o chorobę (personel medyczny, domownicy, współpracownicy, itp.);
  - objawów chorobowych i czasu ich wystąpienia;
  - pobytu poza granicami kraju, w tym w miejscach zagrożonych wystąpieniem chorób wysoce zakaźnych;

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 5 z 7
		Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoco zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Podpis zatwierdzającego: WARMIŃSKO-MAZURSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY Janusz Dzisko lek. wet. epidemiologii i higieny

- okoliczności narażenia na zakażenie, ze szczególnym uwzględnieniem czynników ryzyka: kontakty z osobami zakażonymi (chorymi lub ciałami osób zmarłych), kontakty z dzikimi zwierzętami (w szczególności z małpami, gatunkami leśnych antylop, gryzoniami, nietoperzami), z ciałami padłych zwierząt, spożywanie mięsa dzikich zwierząt, spożywanie warzyw oraz owoców, nie stosowanie zabezpieczenia podczas kontaktów płciowych;
  - trasy podróży krajowej/międzynarodowej oraz wykorzystywane podczas niej środki transportu;
  - ustalenie miejsc pobytu osoby zakażonej w okresie wylęgania choroby;
3. Prowadzi na bieżąco: analizy sytuacji epidemiologicznej powiatu..... oraz oceny ryzyka;
  4. Przekazuje codzienne meldunki o zachorowaniach na choroby lub o podejrzeniu wystąpienia tych chorób do W-M PWIS, Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego zawierających dane dotyczące:
    - czasu i miejsca oraz najważniejszych elementów epidemiologicznych zachorowań, w tym objawów chorobowych;
    - liczby i stanu chorych lub osób podejrzanych o zachorowanie;
    - planowanych przedsięwzięć p/epidemicznych;
  4. Po otrzymaniu informacji o skierowaniu do szpitala osoby podejrzanej o zachorowanie na chorobę szczególnie niebezpieczną i wysoco zakaźną wydaje decyzję nakazującą poddanie się obowiązkowej hospitalizacji **załącznik Nr 6 Procedury P-01;**
  5. Po otrzymaniu wyniku potwierdzającego zachorowanie PPIS osobom zakwalifikowanym do kwarantanny wydaje decyzję nakazującą poddanie się kwarantannie **załącznik Nr 1 Procedury P-01;**
  6. Współpracuje z Policją w ..... w celu ustalenia pobytu osób przewidzianych do kwarantanny, pomocy w ich doprowadzeniu do wyznaczonych miejsc kwarantanny w związku z wydaną ww. decyzją administracyjną;

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 6 z 7 Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoco zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Podpis zatwierdzającego: WARMIŃSKO-MAZURSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY <i>Janusz Dzisko</i> lek. wet. epidemiologii i higieny		

III. Transport osób z otoczenia osoby podejrzanej/chorej:

do miejsca kwarantanny zabezpiecza Starosta Powiatu, a w sytuacjach szczególnych Policja.

Zabezpieczenie personelu PIS w środki ochrony osobistej:

1. W przypadku bezpośredniego kontaktu pracownika PIS z osobą chora należy stosować jednorazowe środki ochrony osobistej:
  - **rękawiczki** – po użyciu wyrzucane do czerwonego worka na odpady medyczne;
  - **kombinezon** – nakładany przed wejściem do izolatki, po wyjściu wyrzucony do odpadów medycznych;
  - **maski** - po użyciu wyrzucane do czerwonego worka na odpady medyczne;
  - **osłona twarzy** – np. gogle, chroniące przed rozpryskiwanymi płynami, po użyciu wyrzucane do czerwonego worka na odpady medyczne;
  - **obuwie** – zamknięte;
  - **ochraniacze na obuwie** – po użyciu wyrzucane do czerwonego worka na odpady medyczne;

2. Zdejmowanie skażonej odzieży ochronnej powinno odbywać się tak, aby nie uległa ona zetknięciu z ubraniem spodnim lub nieosłoniętymi częściami ciała:
  - zdezynfekować i umyć rękawiczki na rękach;
  - zdjąć wierzchni ubiór ochronny;
  - zdjąć ochraniacze z butów lub buty ochronne;
  - ponownie zdezynfekować i umyć rękawiczki na rękach;
  - zdjąć okulary i maskę;
  - ponownie zdezynfekować i umyć rękawiczki na rękach;
  - zdjąć rękawiczki;
  - zdezynfekować i umyć ręce.

3. Dezynfekcja rąk powinna być przeprowadzana w przypadku:
  - wystąpienia ryzyka ekspozycji lub po zaistniałej ekspozycji na krew lub płyny ustrojowe pacjenta;
  - po dokonaniu (nawet potencjalnym dotknięciu) skażonych powierzchni, przedmiotów lub sprzętu znajdującego się w otoczeniu pacjenta;
  - po zdjęciu środków ochrony przed opuszczeniem izolowanych pomieszczeń.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna ul. Żołnierska 16 10-564 Olsztyn	INSTRUKCJA	Strona 7 z 7 Nr ident.: P-01/IN -1
Opracowała: mgr Grażyna Bittel mgr inż. Ewa Zaczek mgr Dorota Sypko	Postępowanie PIS w przypadku stwierdzenia/podejrzenia zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysocze zakaźne	Data wdrożenia: 05.09.2014r.
Zatwierdził: lek. wet. Janusz Dzisko Warmińsko Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny		Data aktualizacji: 27.10.2014r.
Podpis zatwierdzającego: JANUSZ DZISKO PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY <i>Janusz Dzisko</i> lek. wet. epidemiologii i higieny		

Podstawy prawne i merytoryczne:

1. ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj. Dz. U. z 2011r. Nr 212.poz. 1263.
2. ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947 z późn. zm.)
3. Procedury Ministra Zdrowia EVD – Schematy postępowania w przypadku stwierdzenia podejrzenia zakażenia wirusem Ebola.